

Näkökulmia taitoukeamaan

Tutki Kari Suomalaisen pilakuvaa Aurinkokuningas (1972).

a) Mikä on pilakuvan sanoma? (6 p.)

- Kekkosta verrataan Aurinkokuningaaseen.
- Kuvassa on itsevaltiaan vallan symbolit: kunniamerkit ja viitta sekä Aurinkokuningaaseen liitetty sanonta "Valtio olen minä."
- Kekkonen loistaa lisää se, että "normaalit valitsijamiesvaalit" -peruukki pölyttyy nurkassa ja hänen kaljunsä pääsee kiiltämään.

b) Miten pilakuva liittyy sen ilmestymisajankohdan poliittisiin tapahtumiin Suomessa? (6 p.)

- Pilakuva liittyy vuoden 1973 poikkeuslakiin.
- Kekkonen ei suostunut asettumaan presidenttiehdokkaaksi, jos joutuisi käymään vaalitaistelun.
- Eduskunta oli säätämässä poikkeuslakia, jonka seurauksena Kekkonen olisi valittu presidentiksi.
- Kokoomus vastusti hanketta ja oli estämässä lain läpimenon.
- Tilanne ratkesi, kun julkisuuteen vuoti tietoja Kekkonen Neuvostoliiton kanssa käymistä EEC-neuvotteluista.
- Kekkonen uhkasi vetäytyä presidenttiehdokkuudesta, koska oli menettänyt luottamuksensa Neuvostoliitossa.
- Kokoomus katsoi EEC-sopimuksen tärkeämmäksi kuin poikkeuslain vastustamisen ja myöntyi Kekkonen valinnan vahvistaneen poikkeuslain taakse.

c) Pohdi, miksi Kekkonen on saanut osakseen sekä suurta arvostusta että jyrkkää arvostelua. (8 p.)

Syitä arvostukselle:

- Kekkonen henkilökohtaisia ominaisuuksia kunnioitettiin: hän oli ahkera ja taitava poliitikko, jonka älyä eivät kyseenalaistaneet hänen vastustajatkkaan.
- Kekkonen ulkopoliittisia ansioita kiitellään. Erityisesti Etyk-kokouksen järjestäminen nostetaan esimerkiksi hänen valtiomiestaidoistaan.
- Aikalaisten silmissä Kekkonen oli sankari, joka piti yllä Neuvostoliiton luottamusta ja ajoi taitavasti Suomen etuja maailmalla.
- Kekkonen aikana suomalainen yhteiskunta kehittyi ja esimerkiksi elintaso nousi voimakkaasti.

Syitä jyrkälle arvostelulle:

- Kekkonen aikana esiintyi kriitikkoja, jotka eivät hyväksyneet Kekkonen vallanhimoa ja juonittelua.
- Kekkonen uran alkuaikoina kipakkaa kritiikkiä esittivät mm. SDP ja kokoomus, jotka yrittivät syrjäyttää Kekkonen ja vähentää siten Maalaisliiton vaikutusvaltaa.
- Yöpakkasten ja noottikriisin jälkeen SDP ja kokoomus mukautuivat Kekkonen valta-asemaan, mutta SMP:n Veikko Vennamo kritisoi avoimesti Kekkosta ja hänen toimintatapojaan.

FORUM

- Poikkeuslain yhteydessä tapahtunut Zavidovo-vuoto voidaan laskea aikalaiskriitikiksi Kekkosta kohtaan; salaisista neuvotteluista vuotaneet sisäpiiriläiset halusivat vuodon avulla kritisoida Kekkonen tapaa hoitaa yksinvaltiaan tavoin ulkopoliittia (EEC-kysymys).
- Kun Neuvostoliitto hajosi ja kylmä sota päättyi, kritiikki Kekkosta kohtaan voimistui. Se oli ensi kertaa vapaasti mahdollista, ja uudet arkistotiedot valottivat lisää yksityiskohtia hänen yksinvaltaisesta johtamistavastaan.